

คำปราศรัยของนายแพทย์ เฉลิม พรหมมาส

ผู้บัญชาการมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และผู้รักษาการคณบดีมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

ท่านอาจารย์และนักศึกษาทั้งหลาย

ในวาระดิถีการเปิดภาคเรียนเริ่มแรกของคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
ในวันนี้ ข้าพเจ้าขอถือโอกาสชี้แจงให้ท่านทั้งหลายได้ทราบถึง สาเหตุที่ก่อให้เกิดและมาตรฐาน
การศึกษาคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ดังต่อไปนี้

เนื่องจากในพิธีประสาทปริญญาและอนุปริญญาของมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์เมื่อมกราคม
มาแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ได้พระราชทานพระบรมราโชวาท
เป็นใจความสำคัญว่า พระองค์ท่านใคร่จะให้มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ผลิตจำนวนผู้ได้ศึกษา
สำเร็จหลักสูตรให้มีปริมาณมากขึ้นเพื่อออกมาช่วยเหลือประเทศชาติ

และเพื่อเป็นการสนองพระบรมราชประสงค์ดังกล่าวนี้ รัฐบาลจึงได้อนุมัติงบประมาณ
จำนวนหนึ่งให้แก่มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ เพื่อขยายการศึกษาคณะแพทยศาสตร์ ให้สามารถผลิต
แพทย์ออกมาเป็นจำนวนมากพอกับความต้องการของประเทศชาติในเวลานี้ กล่าวคือ ให้สามารถ
รับนักศึกษาได้ละปี 200 คน

นอกจากนี้แล้ว ในด้านประชาชนโดยทั่วไปปรากฏว่า การศึกษาคณะแพทยศาสตร์ได้มีผู้
นิยมแพร่หลายมากยิ่งขึ้นเป็นลำดับตลอดเรื่อยมา จะเห็นได้ว่า สถิติจำนวนนักศึกษาแพทยศาสตร์
ได้ทวีมากขึ้นเป็นลำดับ และเฉพาะในเวลาดังครมครวที่เดิมนั้นด้วยแล้ว ก็ยังมีปริมาณเพิ่ม
ทวยงขึ้นอย่างมากที่สุด ในปีการศึกษา 2489-2490 ทางคณะแพทยศาสตร์ศิริราช และ
ศิริราชพยาบาลจำต้องรับนักศึกษาพยาบาลไว้ในชั้นปีที่ 1 เป็นจำนวนถึง 189 คน

และอีกประการหนึ่ง มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ได้รับทราบจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ว่า จำนวนนักศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กำลังเข้าเรียนเตรียมแพทย์อยู่ ถ้าหาก 60%
ของจำนวนที่เข้าเรียนอยู่นั้น สอบได้ก็จะได้ปรากฏว่า ทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะส่งนักศึกษา
แพทย์มาเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์มีจำนวนดังต่อไปนี้ คือ

* คำปราศรัยนี้ นายแพทย์เฉลิม พรหมมาส ได้กล่าวในที่ประชุมของคณะอาจารย์และนักศึกษาแพทย์ใน
วันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2490 ซึ่งเป็นวันแรกแห่งการเปิดเรียนของคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

(๖)

สำหรับปี 2490	มีจำนวน	103 คน
สำหรับปี 2491	มีจำนวน	208 คน
สำหรับปี 2492	มีจำนวน	251 คน
สำหรับปี 2493	มีจำนวน	168 คน

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ในชั้นปี 1 มีจำนวนนักศึกษาเกือบ 200 คนและต่อไปก็มีจำนวนมากขึ้นตามข้อผูกพันของรัฐบาลนักเรียนจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามสถิติที่กล่าวข้างต้น และทั้งเป็นความประสงค์ของทางการ ที่ต้องการให้มีแพทย์สำเร็จออกมาจำนวนมาก เพื่อช่วยเหลือในการแพทย์และการสาธารณสุขของชาติ เช่นในแคว้น กรมมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ซึ่งมีหน้าที่โดยเฉพาะ ก็จำเป็นต้องพิจารณาหาหนทาง ให้สามารถให้การ ศึกษาแก่นักศึกษาแพทย์ พร้อมทั้งรักษาคุณภาพแห่งการศึกษาได้ในระดับสูง แต่ก่อนที่พิจารณาหาหนทางดังกล่าวแล้ว ก็จำเป็นต้องพิจารณาถึงสถานการณ์ การศึกษาแพทย์ของประเทศที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้นว่าอยู่อย่างใดเสียก่อน

การศึกษาแพทย์ของประเทศเรา ก็ทราบกันอยู่ทั่วไปแล้วว่า มีแห่งเดียวคือที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชและศิริราชพยาบาล ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่ได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจากรอคเฟลเดอรัมมูลนิธิ ปรับปรุงให้เป็นสถานการศึกษาที่เทียบเท่ากับในอารยประเทศ และมีโครงการไว้สำหรับที่จะรับนักศึกษาฝึกฝนอบรม เป็นจำนวนอย่างมากเพียงปีละ 50 คนเท่านั้น จึงจะสามารถให้การ ศึกษาได้เป็นอย่างดี ต่อจากนั้นมา ทางคณะแพทยศาสตร์ศิริราชและศิริราชพยาบาล ก็ไม่ได้มีการขยายกิจการเพิ่มเติมขึ้นจนตลอดเรื่อยมาจนถึงสมัยปัจจุบันนี้ แต่ในระหว่างสงครามจำเป็นต้องรับภาระรับนักศึกษาแพทย์มากขึ้น โดยไม่มีจำนวนจำกัดซึ่งปรากฏอยู่ข้างต้นนั้นแล้ว

เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ เรามีทางอยู่ 3 ทางด้วยกันคือ

1. ขยายกิจการของ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราช และ ศิริราชพยาบาล ให้กว้างขวางออกจนสามารถรับนักศึกษาไว้ทำการ ฝึกฝนอบรมเป็นจำนวน 200 คนขึ้นไป
2. จัดสร้างโรงเรียนแพทย์ ขึ้นใหม่อีกแห่งหนึ่ง ณ ที่ใดที่หนึ่งที่เหมาะสม
3. จัดตั้งโรงเรียนแพทย์ ขึ้นในโรงพยาบาลแห่งใดแห่งหนึ่ง ซึ่งมีอาคารทันสมัยและสามารถรับนักศึกษาและคนไข้ได้เป็นจำนวนมากพอ

สำหรับทางที่ 1 นั้น ไม่มีทางทำได้ เพราะคณะแพทยศาสตร์ศิริราชและศิริราชพยาบาล มีบริเวณจำกัดและการที่จะคิดแปลงใช้อาคารที่มอญ หรือจะสร้างอาคารขึ้นใหม่ให้มอญกับคนไข้ได้มากกว่ามอญในเวลานี้ ก็เป็นการเปิดต้องเวตา เปิดต้องเงิน ไม่ทนกับที่จะแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

(ค)

ได้ แต่ถ้อยอย่างใดก็ตามจำเป็นต้อง ขยายออก ให้มีสถานที่จะเพียงพอ ที่จะรับนักศึกษา ไว้ทำการ ฝึกฝน
อบรมเป็นจำนวนถึง 100 คน ส่วนทางที่ 2 ก็เป็นสิ่งที่จะต้องใช้เวลาและเงินจำนวนมากเช่นเดียวกับ
กบวชที่ 1 จึงเป็นวชที่แก้ปัญหาเร่งด่วนได้ทันทีไม่ได้

เมื่อได้ไตร่ตรองอย่างละเอียดแล้ว ก็เห็นมีอยู่ทางเดียว ที่จะแก้ไขปัญหานี้เฉพาะหน้า
เวลานี้ให้ดีขึ้นเท่าที่สามารทำได้โดยกระทันหัน โดยเปิดองค์ให้จ่ายแต่พอควร คืออาศัย
โรงพยาบาลแห่งใดแห่งหนึ่งที่มีตมย เป็นสถานการศึกษาแพทย์ชนบทแห่งหนึ่ง ซึ่งก็ได้สังเกตเห็นว่า
โรงพยาบาลที่เหมาะสม ควรจะเป็นโรงเรียนแพทย์ได้ นั่น คือโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ของสภา
กษัตริย์ไทย ซึ่งมีความสามารถที่จะรับจำนวนคนไข้ไว้รักษาพยาบาลเท่า ๆ กับโรงพยาบาลศิริราช
กรมมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์จึงได้ติดต่อขอความร่วมมือจากสภาการศึกษาไทย ในเรื่องนี้ ก็ได้
รับการสนับสนุนและส่งเสริมเป็นอย่างดี ดังนั้น กรมมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์จึงได้ขยายการ
ศึกษาแพทย์ศาสตร์ออกไป โดยจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ขึ้นใหม่อีกแห่งหนึ่งเรียกว่า คณะแพทย์-
ศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โดยอาศัยใช้สถานที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์เป็นที่ให้การศึกษ
แก่นักศึกษาแพทย์ต่อไป

ในการที่การศึกษาแพทย์ต้องอาศัยโรงพยาบาลนั้น ท่านทุกคนย่อมทราบโดยอยู่แล้วว่า มี
ความจำเป็นเพียงไร คือการศึกษาแพทย์ของเราไม่เหมือนกับการศึกษาอย่างอื่น ๆ นอกจากการ
ศึกษาจากตำราแล้ว จำจะต้องมีการปฏิบัติงานทางด้านปฏิบัติการ ทั้งในห้องทดลองและ
ทางด้านเกี่ยวกับผู้ป่วยเจ็บ จนมีความชำนาญเพียงพอแล้ว จึงจะสามารถเข้าใจในวิชาที่
คนฝึกฝนเขาเรียนอยู่ และนำเอาวิชาไปใช้เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการบำบัดรักษาและป้องกันชีวิต
มนุษย์โดยทั่วไปได้

เพราะฉะนั้น จึงมีเหตุผลสำคัญอยู่ว่า ถ้านักศึกษาแพทย์ได้ศึกษาดูแลผู้ป่วยมีจำนวนมาก
เท่าใดแล้ว ยิ่งเป็นของต้องประสงค์อย่างยิ่ง ฉะนั้น จำนวนนักศึกษาแพทย์จึงต้องมีสัมพันธ์
กันโดยใกล้ชิดกับจำนวนผู้ป่วยที่อยู่ในโรงพยาบาล ซึ่งนักศึกษาแพทย์ใช้เป็นที่สถานศึกษาอยู่

ในการที่กรมมหาวิทยาลัย ได้จัดให้ คณะแพทยศาสตร์ เพิ่มอีก แห่งหนึ่งรวมเป็น 2 แห่ง
เช่นนี้ หากมีผู้ถามว่าจะเป็นการเพียงพอหรือยังนั้น ยิ่งให้คำตอบที่แน่นอนลงไปไม่ได้ ต้องแล้ว
แต่ความต้องการของประเทศชาติเป็นเหตุสำคัญ ถ้าหากต้องการจำนวนนักศึกษามีปริมาณเพิ่ม
ขึ้นไปอีก เราอาจจะต้อง จัดโรงเรียนแพทย์เพิ่มเช่นเป็นโรงเรียนแพทย์ที่สาม และ ที่ต่อไปดัง
ตัวอย่างในอารยประเทศที่เขาได้ดำเนินการอยู่ในเวลานี้

มาตรฐานการศึกษา

ในด้านมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนแพทย์ใหม่ ก็อยู่ในระดับเดียวกับคณะแพทย-
ศาสตร์ศิริราชและศิริราชพยาบาล เพราะเป็นคณะหนึ่งอยู่ในมหาวิทยาลัยเดียวกัน ผู้ที่เรียน
สำเร็จจบหลักสูตรจากคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ก็จะได้รับปริญญา
แพทยศาสตรบัณฑิตเช่นเดียวกัน

สำหรับในเรื่องการจัดหาอาจารย์มาทำการสอนในคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ทางการก็
ได้พยายามติดต่อรวบรวมบรรดาอาจารย์ต่างๆ ซึ่งได้เคยรับราชการในตำแหน่งอาจารย์ในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชและ
ศิริราชพยาบาลมาแล้ว และได้ลาออกมาประกอบอาชีพทางอื่น หรือย้ายไปรับราชการในกระทรวงทบวงกรมต่างๆ มา
ช่วยกันทำการสอน และมหาวิทยาลัยอื่นมีเจตนาในอันที่จะจัดหาอาจารย์ชาวต่างประเทศเข้ามาช่วยสอน ในคณะต่างๆ
ของมหาวิทยาลัยด้วย แต่เรื่องนี้ยังหาได้สำเร็จลุล่วงไปสมดังความประสงค์ไม่ ทั้งนี้เพราะปรากฏว่าในสมัยระยะภาย
หลังสงครามนี้ ในต่างประเทศขาดอาจารย์อยู่โดยทั่วไปเพราะในระหว่างสงครามบรรดาอาจารย์ต้องถูกส่งเข้ารับราชการ
ทหาร และไม่มีโอกาสที่จะผลิตอาจารย์ออกมาใหม่เพิ่มขึ้นได้ ครั้นเมื่อสงครามได้สิ้นสุดลงแล้ว รัฐบาลในประเทศ
นั้นๆ เช่น สหรัฐอเมริกา ก็มีนโยบายที่จะช่วยเหลือสนับสนุนให้ทหารที่ได้รับการปลดออกจากประจำการ ได้เข้าศึกษา
ในมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยต่างๆ ต่อไป ทำให้มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาทุกแห่งต้องรับนักศึกษาเพิ่ม
ปริมาณมากขึ้นกว่ายามปกติ อันเป็นสาเหตุให้อาจารย์ที่มีอยู่ไม่พอเพียง ฉะนั้นในเรื่องจัดหาชาวต่างประเทศเข้ามาเป็น
ศาสตราจารย์ในมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ตามเจตน์จำนงค์กล่าว เป็นอันไม่มีโอกาสที่จะได้มาในเวลานี้ ต้องสุดแล้ว
แต่สถานการณ์ที่จะคลี่คลายลงในอนาคต

นอกจากการจัดหาศาสตราจารย์ชาวต่างประเทศเข้ามาสอนในคณะต่างๆ ดังกล่าวแล้ว
มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์มีความมุ่งหมายในอันที่จะพยายามหาโอกาสจัดตั้งอาจารย์คนไทยออกไป
รับการศึกษาอบรมเพิ่มเติม ณ ต่างประเทศ เช่นเดียวกับที่ได้เคยปฏิบัติมาแต่ในสมัยที่ รอค
เฟลเดอร์มุนนิชเคยให้ความช่วยเหลือมา แต่เรื่องนี่ยังดำเนินการไปไม่ได้ เนื่องจากเงินตรา
ต่างประเทศของไทยเรา ยังมีไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องรอคอยอยู่ต่อไป จนกว่าสถานการณ์
จะคืนคงเข้าสู่สภาพปกติ

ในเรื่องเครื่องมือและอุปกรณ์ในการสอนต่างๆ นั้น ทางมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ก็ได้ดำเนินการจัดซื้อหา
เพื่อขออนุญาตเข้ามาให้ทันกับความต้องการของคณะต่างๆ อยู่เรื่อยๆ

เท่าที่สนใจมาแล้วก็พอจะสรุปได้ว่า ถึงแม้ในขณะนี้มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์จะไม่สามารถจัดจ้างศาสตรา
จารย์ชาวต่างประเทศเข้ามา และไม่มีทางส่งอาจารย์ออกไปรับการศึกษาในต่างประเทศก็ตาม แต่ในส่วนมาตรฐานการ
ศึกษานั้น ทางมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ก็ได้พยายามพยายามไว้ให้คงมีคุณภาพอยู่ในระดับเดิมเสมอมา โดยมีผลิต
น้อยทยอยลงแต่ประการใดเลย

ในที่สุดนี้ เมื่อข้าพเจ้าได้ข้แจ้งให้ท่านทั้งหลายทราบถึงข้อเท็จจริงโดยชัดแจ้งแล้วเช่น
นี้สำหรับในด้านนักศึกษาที่มาพร้อมกันอยู่ ณ ที่นี้ ข้าพเจ้าหวังว่าท่านคงคงออกดวงใจศึกษาเล่าเรียน
ต่อไปโดยเข้มแข็ง เพราะถ้ามาตรฐานการศึกษาแพทยศาสตร์จะดีได้เพียงใดหรือไม่นี้ ก็จำเป็น
ต้องอาศัยนักศึกษาเป็นผู้มีส่วนร่วมอยู่ด้วย เมื่อท่านคงออกดวงใจศึกษาอย่างเข้มแข็งเป็นผลดีเพียงใด
ก็หมายความว่ามาตรฐานการศึกษาของเราจะเป็นผลดีเช่นเพียงนั้น ข้าพเจ้าขอฝากความชอบไว้
กับท่านนักศึกษาทั้งหลายที่มาประชุมพร้อมหน้ากันอยู่ ณ ที่นี้ด้วย.